

Lekársky nález

pre Jozefa D., hospodára z Banskej Štiavnice, narodený dňa 29. 12. 1912, ktorý sa ku mne dostavil a udáva, že ho maďarskí vojaci (dôstojníci) 10. 11. 1938 v Želovciach na území Maďarska napadli a bili.

Prehliadol som ho a konštatoval nasledovné: Na čele na pravej strane pomliaždená rana veľkosti koruny, na pravom lakti tiež to isté, palec a štvrtý prst ľavej ruky opuchnutý, ľavé ucho a okolie opuchnuté a čiastočne hluché. Inzultovaný trpí bolesťami hlavy a ľavej nohy, hučaním v ušiach, závratmi hlavy.

Tieto úrazy tela vznikli následkom mnohopočetných úderov nejakými tupými predmetmi, sú znakmi vonkajšieho násillia, ktorých hojenie a liečenie bude trvať 14 dní.

V Banskej Štiavnici, dňa 12. decembra 1938.

Dr. Kupčok, v. r.
hlavný zdravotný komisár

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

163

15. december 1938, Stará Turá.

Zápisnica napísaná na žandárskej stanici s Michalom S., Martinom H. a Ondrejom Ch., bývalými národníkmi na majeri v obci Nýrovce, ktorí vypovedali o okolnostiach ich vykázaní z teritória maďarského štátu.

Zápisnica

Michal S. udal:

Dňa 13. 11. 1938 prišlo maďarské vojsko, ktoré im nerobilo žiadne ťažkosti a prekážky a taktiež s nimi nenakladalo zle. Potom 17. 11. 1938 maďarskí vojaci zobrali všetky tri rodiny a odviekli do Želiezoviec, kde všetkých ubytovali v obilnom skladišti a 19. 11. 1938 okolo 9. hod. boli opäť prepustení. Nato prišiel snád' kapitán maďarského vojska, ktorý všetkým, asi 300 osobám hovoril v maďarskej reči, ktorú jeho tlmočník prekladal do slovenčiny. Vyzval ich, aby sa Slováci, Česi, Moraváci a židia rozdelili zvlášť podľa národností a potom Čechov, Moravanov a židov odviekli. Slovákov vyzval, aby každý išiel na svoje pôvodné miesto, ďalej tam pracoval a dostane tú istú mzdu ako dosiaľ.

Dňa 30. 11. 1938 medzi 10. - 11. hod., keď všetky 3 rodiny boli v robote, prišiel 1 spulurobotník, aby všetci prišli do kancelárie. Keď tam prišli, v kancelárii boli 2 maďarskí četníci, ktorí si všetkých spisali, odkiaľ sú, kam každý domovským právom prislúcha a koľko má každý dietok. Po tomto súpise maďarskí četníci všetkým povedali, že v priebehu 1/2 hod. sa majú so všetkým pripraviť, lebo budú poslaní do čs. republiky. Robotník H. si pri odchode bral so sebou aj 3 bochníky chleba. Keď to uvidel jeden z prítomných maďarských četníkov, 2 bochníky mu vytrhol z ruky. Keď sa H. proti tomu ohradil a prosil, aby mu chlieb nechal pre jeho 6 detí, bol hrubým spôsobom zakríknutý.

Vzhľadom na to, že určený čas 1/2 hod. bol krátky na to, aby si mohli všetky svoje veci vziať so sebou, zobrali si len tie najnutnejšie. Odišli na vozoch, ktoré boli pripravené do Želiezoviec, odkiaľ 1. 12. 1938 boli dopravení na čs. hranice.

Ich byty so živým a mŕtvym inventárom pri odchode boli miestnym starostom zamknuté a keď sa vraj pýtali, čo bude s ich hydinou, sviňami a so všetkými vecami, ktoré tam nechali, starosta im riekol, aby sa o to nestarali.

Výpoveď S. súhlasne potvrdil tak H ako aj Ch.

Michal S. podľa jeho udania a vlastného spísania nechal v byte, z ktorého bol vyhnaný, všetok živý a mŕtvvy inventár za 6 250 Kč, Martin H. za 13 367 a Ondrej Ch. za 4 570 Kč.

Zápisnica prečítaná a podpísaná.

Zapisovateľ:
strážmajster Balga, v. r.

Poškodení:
Michal S., v. r.
Martin H., v. r.
Ondrej Ch., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

15. december 1938, Stropkov.

Správa okresného úradu Prezidiu krajského úradu v Bratislave o Ludovítovi D., predtým vedúcom notárovi v obci Hrhov, a Mikulášovi H., bývalom učiteľovi v obci Žarnov, ktorí vypovedali o okolnostiach ich vyhostenia z územia maďarského štátu.

Oznamujem, že Ludovít D. pri vypočúvaní medziiným udal:

Z dôvodu skoršieho obsadenia jeho pôsobiska nemohol odcestovať do Bardejova, kde sa v dôsledku evakuácie mal hlásiť na Okresnom úrade, pretože nemal k dispozícii nijaký dopravný prostriedok. Preto sa 12. 11. 1938 prihlásil na Okresnom vojenskom veliteľstve v Turni u maďarského podplukovníka, ktorý mu oznámil, že jeho veci budú vybavené písomne. Dňa 15. 11. 1938 zavčas rána ho zobudili dvaja maďarskí žandári, ktorí ho zatkli a bez dôvodu mu priložili zvieracie retiazky a odviezli na četnícku stanicu v Turni, kde bol vypočúvaný, prečo neutiekol a prečo sa vrátil z Trebišova, kde od 4. 11. do 5. 11. 1938 bol na jednodennej dovolenke. Po vysvetlení odviezli ho do Moldavy n/Bodvou, kde ho opäť zápisnične vypočúvali, pričom maďarský podplukovník dal príkaz, aby mu retiazky dali dolu. Položil mu otázku, či sa mu okrem zatknutia stala nejaká krivda. Oznámil mu, že čo najskôr musí prekročiť maďarské hranice. Na četníckej stanici v Moldave – ako udal menovaný – bolo viac civilných občanov, medzi ktorými poznal dr. T., advokáta z Moldavy, ktorý bol do krvi zbitý, zvlášť na obličaji. Okrem toho videl zviazaného lekárniko S. z Jasova, ktorý je českej národnosti.

V Moldave pre týchto našich príslušníkov obstarali vozy za poplatok 100 Kč za jeden voz. Za sprevádzania četníckov peši v dvojstupe a za posmešných výkrikov obyvateľov maďarskej národnosti opustili obsadené územie. Až za Moldavou mohli nasadnúť na vozy, ktoré ich doviezli až k demarkačnej čiare, kde boli prepustení s príkazom, aby sa neopovážili vrátiť.